

систему засобів психологічного або фізичного впливу на свідомість і поведінку фізичних та юридичних осіб, яка виражається в застосуванні органами державної влади до суб'єкта, який скоїв адміністративне правопорушення у сфері права інтелектуальної власності, певного заходу державно-правового примусу – адміністративного примусу;

– фізичні особи, які порушують право інтелектуальної власності, відповідно до КУпАП притягуються до адміністративної відповідальності шляхом складання

на них протоколів про адміністративні правопорушення за ст. ст. 51-2, 164-3, 164-6, 164-7, 164-9, 164-13 КУпАП посадовими особами Державної служби інтелектуальної власності, органів внутрішніх справ, органів Антимонопольного комітету, органів управління кінематографією та іншими уповноваженими на те суб'єктами;

– адміністративна відповідальність за порушення прав на об'єкти права інтелектуальної власності передбачена на лише КУпАП, а ще низкою законів України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Адміністративне право України в сучасних умовах (виклики початку XXI століття) : монографія / [В.В. Галуцько, В.І. Олександрів, М.П. Пихтін, О.О. Онищук, Ю.В. Гридасов, М.М. Новіков, У.О. Палієнко, І.А. Дьомін, О.М. Єщук] ; за заг. ред. В.В. Галуцька. – Херсон : ВАТ «Херсонська міська друкарня», 2010. – 378 с.
2. Адміністративне право : підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гарашук, В. В. Богуцький та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гарашука, В. В. Зуй. – Х. : Право, 2010. – 624 с.
3. Чомахашвілі О. Ш. Адміністративно-правове регулювання охорони прав на промислові зразки в Україні: дис. канд. юрид. наук: 12.00.07 / Чомахашвілі Олена Шотаєвна. – Ірпін, 2008. – 216 с.
4. Закон України від 17 січня 2002 року №2953-III «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування» : за станом на 16 жовтня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – №17. – Ст.7.
5. Закон України від 20 грудня 1990 р. № 565-XII «Про міліцію» : за станом на 1 вересня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 4. – Ст. 20.
6. Митний Кодекс України від 13.03.2012р. // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 44-45; № 46-47; № 48. – стаття 552.
7. Курс адміністративного права України : підручник / [В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сушенко та ін.] ; за ред. В. В. Коваленка. – К. : Юрінком Інтер, 2012. – 808 с.
8. Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3792- XII «Про авторське право і суміжні права» : за станом на 1 вересня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст. 64.
9. Коломоєць Т. О. Адміністративна відповідальність : навч. посіб. / Т. О. Коломоєць. – К. : Істина, 2011. – 177 с.
10. Адміністративне право України : [підручник для студ. юрид. спец. вищих навч. закл. освіти / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого] / [Битяк Ю. П., Богуцький В. В., Гарашук В. М., Дяченко О. В., Зуй В. В.] ; ред. Ю.П. Битяк. – Х. : Право, 2000. – 520 с.
11. Галуцько В. В. Застосування адміністративно-господарських санкцій до суб'єктів господарювання : навчальний посібник / Валентин Васильович Галуцько. – Херсон : МУБІП, 2006. – 201 с.
12. Запорожець І.Г. Адміністративно-правові засади управління у сфері охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності: дис. канд. юрид. наук: 12.00.07 / Запорожець Ірина Григорівна. – Х., 2006. – 205 с.
13. Закон України від 7 липня 1996 р. № 236/96-ВР «Про захист від недобросовісної конкуренції» // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 36. – Ст. 164.
14. Закон України від 16 листопада 1992 р. № 2782 – XII «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» : // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 1. – Ст. 1.

УДК 352.656

ПРО МАЙНОВУ ОСНОВУ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ У ГАЛУЗІ МІСЬКОГО ТРАНСПОРТУ

ABOUT THE PROPERTY THE BASIS OF THE ACTIVITY OF SUBJECTS IN THE FIELD OF URBAN TRANSPORT

Волік В.В.,

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри господарського та екологічного права
Донецького юридичного інституту МВС України*

Статтю присвячено дослідженню майнової основи діяльності суб'єктів у галузі міського транспорту. Виявлено, що в залежності від форми власності суб'єкта, що діє в галузі міського транспорту, таку основу складає майно з різним правовим статусом. Запропоновано встановлювати вимоги до суб'єктів у галузі міського транспорту щодо наявності в них відповідної майнової основи діяльності.

Ключові слова: майнова основа, міський транспорт, господарювання, діяльність, майно.

Статья посвящена исследованию имущественной основы деятельности субъектов в сфере городского транспорта. Установлено, что в зависимости от формы собственности субъекта, действующего в сфере городского транспорта, такую основу составляет имущество с различным правовым статусом. Предложено устанавливать требования к субъектам в сфере городского транспорта относительно наличия у них соответствующей имущественной основы деятельности.

Ключевые слова: имущественная основа, городской транспорт, хозяйствование, деятельность, имущество.

The article is devoted to research of property fundamentals of activity of enterprises in the field of urban transport. It is established that such basis depending on the form of ownership of a enterprise acting in the field of urban transport will be different property. Proposed to establish requirements to the enterprises in the field of urban transport on their respective property of the foundation activity.

Key words: property basis, urban transport, management, activities, property.

Постановка проблеми. Діяльність суб'єктів господарювання не можлива без наявності певного майна. У силу вимог законодавства наявність майна необхідна ще на початку створення окремих суб'єктів господарювання. Чинне на цей час законодавство надає можливість створювати суб'єктів господарювання будь-якої форми власності. Майнова основа діяльності таких суб'єктів буде залежати від обраної форми власності. Водночас діяльність суб'єктів у сфері міського транспорту потребує наявності відповідної майнової основи, що потребує відповідного відображення в чинному законодавстві.

Стан дослідження. Питання майнової основи діяльності суб'єктів господарювання досліджувалися багатьма закордонними та вітчизняними вченими з економічної та правової позиції. Серед вчених-економістів слід виділити роботи Х.П. Стельмаха, О.Є. Кузьміна, С.К. Черненко та інших [1; 2]. Окремі питання відносин власності в частині формування майнової основи суб'єктів господарювання з правової точки зору розглядали в наукових працях такі вчені, як Ю.Є. Булагетський, С.М. Грудницька, Р.А. Джабраїлов, В.К. Мамутов, О.П. Подцерковний, Н.А. Саниахметова, В.С. Щербіна, В.А. Устименко та інші дослідники [3; 4; 5].

У сфері транспорту питання майнової основи діяльності суб'єктів господарювання досліджувалися з технічної та правової точок зору. На технічних аспектах цього питання зосередилися В.В. Дідик, В.В. Павлів, Е.М. Лобанов, Т.О. Шилова [6; 7; 8]. Серед вчених-правників, які працювали в досліджуваному напрямі слід виділити І.В. Булгакову, О.В. Клепикову, М.Л. Шелухіна, Ф.П. Шульженко та інших [9; 10; 11; 12].

Проте, не дивлячись на детальну проробку окремих питань майнової основи діяльності суб'єктів господарювання, слід виділити ще не вирішені. Так, недосконалість нормативно-правового забезпечення щодо функціонування та майнової основи діяльності міського транспорту спричиняє занепад та порушення процесу відновлення парку окремих видів транспорту, неякісне та несвочасне надання послуг у цій сфері, повільне вирішення питань щодо джерел фінансування підприємств транспорту різної форми власності.

Метою цієї статті є дослідження майнової основи діяльності суб'єктів у галузі міського транспорту, визначення та встановлення основних елементів структури цієї майнової основи.

Виклад основного матеріалу. Як ми вже відзначали, суб'єктів у сфері міського транспорту можна поділити на три групи, серед яких слід виділити учасників відносин у сфері перевезень міським транспортом, які здійснюють повноваження щодо керування, контролю та нагляду. Другу групу становлять суб'єкти, які виступають замовниками або споживачами послуг, а третя група – суб'єкти, що надають послуги в цій сфері [13, с. 56].

Безумовно, науковий та практичний інтерес представляють всі ці три групи. Проте в цій статті основна увага буде приділена аналізу майнової основи діяльності суб'єктів, що надають послуги у сфері перевезень міським транспортом. Зроблено це буде з огляду на те, що діяльність саме цієї групи у сфері міського транспорту спрямована на задоволення потреб другої групи, здійснюється суб'єктами господарювання і потребує якісної майнової основи, в якій зацікавлені всі групи суб'єктів у сфері міського транспорту.

Діяльність у сфері міського транспорту потребує наявності відповідної майнової основи не тільки в окремих суб'єктів, а в їх сукупності. Так, транспортні засоби, шляхи сполучення, інфраструктура, що забезпечує перевезення містом складають майнову основу різних суб'єктів, які здійснюють власну діяльність з метою отримання прибутку чи задоволення певних суспільних потреб. Використання та правовий статус майнової основи буде знаходитися

в залежності від діяльності, що здійснюється кожним з таких суб'єктів, та його організаційно-правової форми.

Під майном у сфері господарювання чинне законодавство розуміє сукупність речей та інших цінностей (включаючи нематеріальні активи), які мають вартісне визначення, виробляються чи використовуються в діяльності суб'єктів господарювання та відображаються в їх балансі або враховуються в інших передбачених законом формах обліку майна цих суб'єктів (ч. 1 ст. 139 Господарського кодексу України (далі – ГК України)).

Ст. 9 Закону України «Про транспорт» визначено, що майно підприємств транспорту може бути в загальнодержавній власності, належати до комунальної власності та перебувати у власності підприємств, об'єднань, установ, організацій і громадян. Спираючись на вказану норму, проаналізуємо майнову основу діяльності суб'єктів у галузі міського транспорту в залежності від форми власності.

До загальнодержавної власності належать транспортні засоби, споруди, фінансові ресурси, устаткування транспорту, шляхи сполучення, закріплені за підприємствами, об'єднаннями, установами та організаціями центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері транспорту, дорожнього господарства, туризму та інфраструктури. У загальнодержавній власності можуть також перебувати транспортні засоби, споруди, устаткування транспорту, закріплені за підприємствами, об'єднаннями, установами та організаціями інших міністерств і відомств (відомчий транспорт).

Закріплення за державними підприємствами, об'єднаннями, установами та організаціями відповідного майна може відбуватися в момент створення таких суб'єктів господарювання або в процесі їх діяльності.

Відповідно до Господарського кодексу України (далі – ГК України) державне унітарне підприємство утворюється компетентним органом державної влади в розпорядчому порядку на базі відокремленої частини державної власності, як правило, без поділу її на частки, і входить до сфери його управління. Майно державного унітарного підприємства перебуває в державній власності і закріплюється за таким підприємством на праві господарського відання чи праві оперативного управління.

У свою чергу, державні унітарні підприємства діють як державні комерційні підприємства або казенні підприємства. Відповідно до ст. 74 ГК України майно державного комерційного підприємства закріплюється за ним на праві господарського відання, тобто з обмеженням правомочності розпорядження щодо окремих видів майна за згодою власника.

Казенне підприємство створюється за рішенням Кабінету Міністрів України. У рішенні про створення казенного підприємства визначаються обсяг і характер основної діяльності підприємства, а також орган, до сфери управління якого входить підприємство, що створюється. Майно казенного підприємства закріплюється за ним на праві оперативного управління, тобто для здійснення некомерційної господарської діяльності.

Слід відзначити, що функціонування казенних підприємств не притаманно сфері міського транспорту з огляду на особливості їх створення та здійснення ними господарювання в обмежених галузях економіки, визначених ст. 76 ГК України. У сфері міського транспорту можна було виділити лише таке казенне підприємство, як «Морська пошуково-рятувальна служба». Проте нещодавно його було реорганізовано шляхом приєднання до державного підприємства «Адміністрація морських портів України» [14]. Таким чином, на цей час не існує казенних підприємств у сфері міського транспорту.

Відповідно до ст. 141 ГК України до державного майна у сфері господарювання належать цілісні майнові комплекси державних підприємств або їх структурних підроз-

ділів, нерухоме майно, інше окреме індивідуально визначене майно державних підприємств, акції (частки, паї) держави в майні суб'єктів господарювання різних форм власності, а також майно, закріплене за державними установами і організаціями з метою здійснення необхідної господарської діяльності, та майно, передане в безоплатне користування самоврядним установам і організаціям або в оренду для використання його в господарській діяльності.

Отже, майнову основу діяльності суб'єктів у сфері міського транспорту, що належить до державної форми власності, становить державне майно, яке закріплюється за таким суб'єктом на праві господарського відання чи праві оперативного управління. У сфері міського транспорту діють лише державні комерційні підприємства, а функціонування казенних підприємств у цій сфері не отримало розповсюдження з огляду на особливості їх створення та здійснення ними господарювання в обмежених галузях економіки. Під час здійснення своєї діяльності суб'єкти державної форми власності не мають можливості вільно розпоряджатися наділеним майном.

Що стосується комунальної власності у сфері міського транспорту, то до неї належать транспортні засоби, споруди, фінансові ресурси, устаткування транспорту та дорожнього господарства, закріплені за підприємствами, установами та організаціями місцевих Рад народних депутатів.

Ч. 3 ст. 78 ГК України визначено, що майно комунального унітарного підприємства перебуває в комунальній власності і закріплюється за таким підприємством на праві господарського відання (комунальне комерційне підприємство) або на праві оперативного управління (комунальне некомерційне підприємство).

Слід зазначити, що діяльність комунальних підприємств у сфері міського транспорту пов'язана з рішенням компетентного органу місцевого самоврядування, який утворює таке підприємство на базі відокремленої частини комунальної власності (ст. 78 ГК України).

Відповідно до ст. 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать самоврядні та делеговані повноваження щодо управління об'єктами транспорту, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, забезпечення їх належного утримання та ефективної експлуатації, необхідного рівня та якості послуг населенню та здійснення заходів щодо розширення та вдосконалення мережі підприємств розвитку транспорту.

Орган місцевого самоврядування, створюючи будь-яке комунальне підприємство ставить на меті задоволення певних потреб громади. Якщо говорити про створення комунальних підприємств у галузі міського транспорту, то слід визначити, що потреби громади можуть бути спрямовані на забезпечення належного транспортного сполучення в певній адміністративно-територіальній одиниці, а також здійснення заходів щодо благоустрою такого населеного пункту. Наділяючи такі підприємства відокремленою частиною комунальної власності, орган місцевого самоврядування виконує власні та делеговані повноваження у сфері транспорту.

Окремо слід відзначити, що у сфері міського транспорту до комунальної власності можуть бути передані підприємства державної форми власності. Передача об'єктів права державної та комунальної власності врегульована відповідним Законом України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності». У відповідності із ст. 7 цього Закону цілісні майнові комплекси підприємств та об'єкти міського і приміського транспорту, дорожнього господарства, спеціалізовані підприємства з установами та експлуатації технічних засобів організації дорожнього руху разом з майном, яке вони обслуговують, а також акції (частки, паї) господарських товариств, утворених на базі

їх майна з державної в комунальну власність, передаються безоплатно. Здійснення такої передачі спрямоване на виконання органами місцевого самоврядування покладених на них задач, а також на підвищення ефективності діяльності таких підприємств. Здійснення діяльності такими підприємствами передбачає наявність у них певної майнової основи.

І.В. Труш зазначає, що майнову основу діяльності комунального підприємства складають матеріальні і нематеріальні активи підприємства, які є економічними ресурсами підприємства і виражаються у формі сукупних матеріальних і нематеріальних цінностей, що мають вартість та відображаються у внутрішньому обліку цього суб'єкта господарювання [15]. Вважаємо, що майнова основа діяльності комунального підприємства в галузі міського транспорту буде знаходитися в залежності від необхідності функціонування такого підприємства на території окремої громади, його створення органом місцевого самоврядування та наділення відокремленою частиною комунальної власності. Складати таку майнову основу будуть матеріальні і нематеріальні активи підприємства, що мають вартість та відображаються у внутрішньому обліку цього суб'єкта господарювання.

Відносно майнової основи останньої групи суб'єктів у сфері міського транспорту слід зазначити наступне. Майнову основу діяльності підприємств, об'єднань, установ, організацій і громадян у галузі міського транспорту становлять транспортні засоби, споруди, устаткування транспорту. Крім цього, до майнової основи господарювання розділом III ГК України віднесена можливість використання природних ресурсів, прав інтелектуальної власності, цінні папери та корпоративні права.

Перебування транспортних засобів, споруд, устаткування транспорту у власності підприємств, об'єднань, установ, організацій і громадян передбачає можливість їх використання в галузі міського транспорту з метою здійснення підприємницької діяльності чи без такої. Набуття такого майна передбачає наявність визначених законодавством джерел.

Ст. 66 ГК України встановлено, що майно підприємства становлять виробничі і невиробничі фонди, а також інші цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі підприємства. Джерелами формування майна підприємства є: грошові та матеріальні внески засновників; доходи, одержані від реалізації продукції, послуг, інших видів господарської діяльності; доходи від цінних паперів; кредити банків та інших кредиторів; капітальні вкладення і дотації з бюджетів; майно, придбане в інших суб'єктів господарювання, організацій та громадян у встановленому законодавством порядку; інші джерела, не заборонені законодавством України.

Слід наголосити, що суб'єкт господарювання в галузі міського транспорту повинен мати достатню майнову основу для здійснення власної діяльності, а саме: необхідну кількість рухомого складу, кваліфікованого персоналу, станцій технічного обслуговування тощо. Причому, на нашу думку, до участі в конкурсі на здійснення перевезень пасажирів у населеному пункті повинні допускатися тільки ті суб'єкти, які мають відповідну майнову основу на праві власності або господарського відання, без можливості здійснення такої діяльності на основі інших речових прав – володіння, користування тощо. Таке застереження необхідне з метою уникнення зловживань на цьому ринку, коли конкурси на обслуговування маршрутів виграють суб'єкти, які не мають необхідної майнової основи, а потім здають ці маршрути в оренду чи залучають до їх обслуговування інших суб'єктів. Це дасть змогу зменшити корупційну складову при проведенні відповідних конкурсів на обслуговування маршрутів.

Поряд із юридичними особами в галузі міського транспорту можуть здійснювати свою діяльність грома-

дяни. Громадянин визнається суб'єктом господарювання в разі здійснення ним підприємницької діяльності за умови державної реєстрації його як підприємця без статусу юридичної особи. Особливістю здійснення громадянином-підприємцем своєї господарської діяльності є те, що він відповідає за своїми зобов'язаннями усім своїм майном, на яке відповідно до закону може бути звернено стягнення. Здійснюючи підприємницьку діяльність, громадянин може залучати найману працю, самотійно або спільно з іншими особами. Слід зауважити, що ефективне здійснення діяльності в галузі міського транспорту громадянином не завжди можливо, з огляду на складність організації перевезень у межах міста без достатньої майнової основи. У разі відсутності достатньої майнової основи у такого громадянина він може здійснювати господарську діяльність на основі інших речових прав (права володіння, права користування тощо). Найбільш доцільним вбачається здійснення діяльності у сфері міського транспорту окремим громадянином у службі таксомоторних перевезень у статусі фізичної особи-підприємця.

Висновки. Результати проведеного дослідження дають змогу зробити наступні висновки. Наявність майнової основи діяльності суб'єктів у галузі міського транспорту дозволяє їм функціонувати як суб'єктам господарювання та досягати мети, визначеної їх установчими документами.

Здійснення діяльності в галузі міського транспорту потребує наявності певної майнової основи в сукупності суб'єктів, що діють у цій сфері. У залежності від форми власності суб'єкта, що діє в галузі міського транспорту, таку основу буде складати майно з різним правовим статусом: майно підприємств транспорту може бути в загальнодержавній власності, належати до комунальної власності та перебувати у власності підприємств, об'єднань, установ, організацій і громадян.

Майнову основу діяльності суб'єктів у сфері міського транспорту, що належать до державної форми власності становить державне майно, яке закріплюється за таким суб'єктом на праві господарського відання чи праві опе-

ративного управління. У сфері міського транспорту діють лише державні комерційні підприємства, а функціонування казенних підприємств у цій сфері не отримало розповсюдження. Під час здійснення своєї діяльності суб'єкти державної форми власності не мають можливості вільно розпоряджатися наділеним майном.

Майнова основа діяльності комунального підприємства в галузі міського транспорту буде знаходитися в залежності від наділення його органом місцевого самоврядування відокремленою частиною комунальної власності та необхідності функціонування такого підприємства на території окремої громади. Майнова основа діяльності комунального підприємства складається з матеріальних та нематеріальних активів підприємства, що мають вартість та відображаються у внутрішньому обліку цього суб'єкта господарювання.

Наявність відповідної майнової основи на праві власності або господарського відання повинно бути підставою для допущення відповідного суб'єкта до участі в конкурсі на здійснення перевезень пасажирів у певному населеному пункті, без надання можливості здійснення такої діяльності суб'єктам, майнова основа діяльності яких ґрунтується на підставі інших речових прав – володіння, користування тощо.

Ефективне здійснення діяльності в галузі міського транспорту громадянином не завжди можливо з огляду на складність організації перевезень у межах міста без достатньої майнової основи. У разі відсутності достатньої майнової основи в громадянина він може здійснювати господарську діяльність на основі інших речових прав (права володіння, права користування тощо). Найбільш доцільним виявляється здійснення діяльності у сфері міського транспорту окремим громадянином у службі таксомоторних перевезень у статусі фізичної особи-підприємця.

Перспективи подальших наукових розробок у цьому напрямі полягають у необхідності прийняття законодавчого акту, присвяченого перевезенню міським транспортом, в якому можливо відобразити вимоги до майнової основи діяльності суб'єктів у галузі міського транспорту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Стельмах Х.П., Кузьмін О.Є. Класифікація основних засобів підприємств / Х.П. Стельмах // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 2014. – С. 264–267.
2. Черненко С.К. Природа основних фондів: монографія / С.К. Черненко. – Рівне, 2006. – 120 с.
3. Хозяйственное (предпринимательское) право : [учебник для вузов] / под ред. Ю.Е. Булатецкого, Н.А. Машкина. – М. : Норма, 2007. – 752 с.
4. Господарське право : [підручник] / [О.П. Подцерковний, О.О. Квасніцька, А.В. Смітх та ін.]; за ред. О.П. Подцерковного. – Х. : Одісей, 2010. – 640 с.
5. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / [Г.Л. Знаменський, В.В. Хахулін, В.С. Щербіна та ін.]; за ред. В.К. Мамутова. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 688 с.
6. Дідик В.В., Павлів В.В. Планування міст : [навч. посібник] / В.В. Дідик. – Львів : Львівська політехніка, 2003. – 407 с.
7. Шилова Т.О. Міське комунальне господарство : [навч. посібник] / Т.О. Шилова. – К. : КНУБА, 2006. – 272 с.
8. Лобанов Е.М. Транспортная планировка городов : [учебник для студентов вузов] / Е.М. Лобанов. – М. : Транспорт. – 1990. – 240 с.
9. Булгакова І.В. Транспортне право України: Академічний курс : [підруч. для студ. юр. спец. вищ. навч. закл.] / І.В. Булгакова, О.В. Клепікова. – К. : Ін Юре, 2005. – 536 с.
10. Клепікова О. Окремі питання визначення транспортних засобів об'єктами майнових відносин у сфері господарювання / О. Клепікова // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Юридичні науки. – 2007. – № 74–76. – С. 108–114.
11. Транспортне право України : [підруч. для студ. юр. спец. вищ. навч. закл.] / за ред. М. Л. Шелухіна. – К. : Ін Юре, 2008. – 896 с.
12. Шульженко Ф.П. Транспортне право : [навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц.] / Ф.П. Шульженко, Р. С. Кундрік. – К. : КНЕУ, 2004. – 214 с.
13. Волік В.В. «Щодо визначення поняття суб'єктів у сфері перевезень міським транспортом» // Організаційно-правові засади боротьби з правопорушеннями на транспорті. Міжнародна науково-практична конференція (Одеса, 2013). Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Організаційно-правові засади боротьби з правопорушеннями на транспорті» 29 листопада 2013 року. – Одеса : ОДУВС, 2013. – 320 с.
14. Про реорганізацію казенного підприємства «Морська пошуково-рятувальна служба». Постанова КМУ від 14 серпня 2013 р. № 584 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/584-2013-p>.
15. Труш І.В. Майнова основа діяльності комунального підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/7866/%D2>.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ПОРІВНЯЛЬНО-АНАЛІТИЧНЕ ПРАВО

6/2014

WWW.PAP.IN.UA

**Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Міністерства освіти і науки України**

**Електронне наукове видання
«Порівняльно-аналітичне право»**

№ 6, 2014

**Ужгородський національний університет
Ужгород 2014**

ББК 72.96.67
УДК 001:34

Порівняльно-аналітичне право – електронне наукове фахове видання юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

- Головний редактор:** **Бисага Юрій Михайлович** – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
- Заст. гол. редактора:** **Белов Дмитро Миколайович** – доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
- Відповідальний секретар:** **Рогач Олександр Янович** – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
- Члени редакційної колегії:** **Фазикосх Василь Георгійович** – кандидат юридичних наук, професор, декан юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
Ярема Василь Іванович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри господарського права юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
Семерак Олександр Созонович – кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
Лемак Василь Васильович – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, завідувач кафедри теорії та історії держави і права юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
Лазур Ярослав Володимирович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри господарського права юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
Сідак Микола Васильович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри господарського права юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
Бедь Віктор Васильович – доктор юридичних наук, професор, ректор Карпатського університету ім. А. Волошина
Федоренко Владислав Леонідович – доктор юридичних наук, професор, заступник начальника Навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання, декан юридичного факультету Національної академії внутрішніх справ
Севрюков Олександр Павлович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального та конституційного права Люберецької філії Російського державного соціального університету (м. Люберці, Російська Федерація)
Кубічек Павел – професор, доктор права, кандидат юридичних наук, декан юридичного факультету Університету Коменського в м. Братислава (Словацька Республіка)
Патакйова Марія – професор, доктор права, кандидат юридичних наук, проректор Університету Коменського в м. Братислава (Словацька Республіка)
Марек Карел – професор, доктор права, кандидат юридичних наук, професор кафедри підприємницького права юридичного факультету Університету Масарика в м. Брно (Чеська Республіка)
Гайніш Едіта – доктор права, доктор філософії у сфері права, юридичний факультет Університету Коменського в м. Братислава (Словацька Республіка)
Жежихова Мартина – кандидат юридичних наук, докторант юридичного факультету університету П.Й. Шафарика у м. Кошице (Словацька Республіка)
Ленгер Яна Іванівна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ»
Ступник Ярослав Валерійович – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін та міжнародного кримінального права ДВНЗ «УжНУ»

Видання «Порівняльно-аналітичне право» включено до переліку наукових фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з юридичних дисциплін.

Наказ Міністерства освіти і науки України № 463 від 25 квітня 2013 р.

*Рекомендовано до опублікування Вченою радою
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 4 від 27 листопада 2014 року*

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА;

ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

Зеленко І.П. КЛАСИФІКАЦІЯ ПРЕЗУМПЦІЙ: БАГАТОМАНІТНІСТЬ ПІДХОДІВ	12
Максимюк О.Д. ЗМІСТ ФУНКЦІЙ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	15
Половинкіна Р.Ю. ТРАДИЦІЇ І НОВАЦІЇ СУЧАСНОГО ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ СПАДКУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ІСТОРИЧНОГО МИНУЛОГО (1963–2004 РР.)	18
Тітомир-Зотова О.С. ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПРАВОВОЇ АКТИВНОСТІ	21
Чернова Э.Р. К ВОПРОСУ О ПРАВОПРИМЕНИТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ОРГАНОВ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ	24
Зуєва В.О., Шапенко Л.О. РЕАЛІЗАЦІЯ ФУНКЦІЙ ПРАВА ПІД ЧАС СТРАХУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РИЗИКІВ	26

РОЗДІЛ 2

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Гасвська Ю.С. ПОНЯТТЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ВЛАСНОСТІ	29
Іванчо В.І. ОБОВ'ЯЗКИ ІНОЗЕМЦІВ В УКРАЇНІ ТА ОКРЕМИХ КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	33
Коваль А.А. ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ОСВІТУ В УКРАЇНІ	36
Лемак В.В., Шімон І.П. КОНСТИТУЦІЙНА РЕФОРМА В РУМУНІЇ 1990–1991 РОКІВ: МОЖЛИВІ УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ	39
Пацкан В.В. ЕВОЛЮЦІЯ ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА	41
Полховська І.К. ГЕНДЕРНІ КВОТИ: ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ	45
Попович М.М. ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА ТА ЄДНІСТЬ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ	48
Серьогіна С.Г. ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В ЗАКОНОДАВЧІЙ СФЕРІ ЗА РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ ФОРМИ ПРАВЛІННЯ	51
Тарасенко К.В. ПИТАННЯ СКЛАДУ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ	56
Федина Д.І. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СУДІВ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ НА ПРИКЛАДІ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ТА НІМЕЧЧИНИ	60
Хальота А.І. МІСЦЕ КОНСТИТУЦІЙНИХ ОСОБИСТИХ ПРАВ І СВОБОД У СИСТЕМІ ОСНОВНИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА	62
Ямщикова С.Л. ПОНЯТИЕ И ПРИЗНАКИ ДОЛЖНОСТИ МУНИЦИПАЛЬНОЙ СЛУЖБЫ В ОРГАНАХ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ	66

РОЗДІЛ 3

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС;

СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Акіменко Ю.Ю. ВЗАЄМОЗУМОВЛЕНІСТЬ ВИНИКНЕННЯ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА ТА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЙОГО ЗАСНОВНИКІВ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА НІМЕЧЧИНИ ТА УКРАЇНИ	69
Давидова І.В. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КАТЕГОРІЇ «ПРАВОЧИН» ЗА ДІЮЧИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ	71
Дем'янова О.В. ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ АСПЕКТИ ЗМІСТУ ДОКТРИНИ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ	73
Ільків О.В. ДОГОВІР КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ЖИТЛА, ЙОГО ФОРМА ТА СУТНІСТЬ	76
Карплюк О.І. СУДОВЕ КЕРІВНИЦТВО Й ЗМАГАЛЬНІСТЬ: ОСОБЛИВОСТІ СПІВВІДНОШЕННЯ ТА ВЗАЄМОДІЇ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ	79
Козик В.Є. ПРОБЛЕМИ ІНКОРПОРАЦІЇ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ У ЗМІСТ ЦІННОГО ПАПЕРУ	82
Козловська Л.В. ЮРИДИЧНІ ПРЕЗУМПЦІЇ ТА ФІКЦІЇ В МЕХАНІЗМІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ТА ЗАХИСТУ СПАДКОВИХ ПРАВ	86
Мельник З.П. СКЛАДНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ДОГОВОРУ ПОРУКИ: ТЕОРІЯ ТА СУДОВА ПРАКТИКА	89
Нерода Ю.Ю. ПРОДЮСЕРСЬКИЙ ДОГОВІР В УКРАЇНІ ТА НІМЕЧЧИНІ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	93
Огречук Г.О. ВИЗНАЧЕННЯ МЕДІАЦІЇ В ПРАВОВІЙ ДОКТРИНІ ТА ЗАКОНОДАВСТВІ	96
Розгон О.В. ПРОБЛЕМА РАССМОТРЕНИЯ КОЛЛИЗИИ КАК КАТЕГОРИИ	100
Самсін Р.І. БЕНЕФІЦІАРИ ЗА ПРАВОМ СЛІДУВАННЯ	102

Файєр О.А. ПРАВА Й ОBOB'ЯЗКИ СТОPIН ЗА ДОГОВОРОМ СТРАХУВАННЯ ПРОФЕСIЙНОЇ ВIДПОВIДАЛЬНОСТI	105
Федорченко Н.В. ЕЛЕМЕНТИ НАЛЕЖНОГО ВИКОНАННЯ ДОГОВIРНИХ ЗOBOB'ЯЗАНЬ IЗ НАДАННЯ ПОСЛУГ	108
Мусулевський А.А., Юркова Г.В. ПРОБЛЕМНI ПИТАННЯ ВIДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАПОДIЯНОЇ ВНАСЛIДОК ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНОЇ ПРИГОДИ	112
Явор О.А. НЕДIЙСНИЙ ШЛЮБ ЯК ДЕФЕКТНИЙ ЮРИДИЧНИЙ ФАКТ	116
 РОЗДIЛ 4	
ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО	120
Сфремова К.В. ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗМIСТУ ПОСЛУГ МОБIЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ	120
Комар Є.Г. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ СТОPIН У МЕЖАХ ДОГОВОРУ БУДIВЕЛЬНОГО ПIДРЯДУ	123
Рудковська О.А. ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ МЕХАНIЗМУ IНСТИТУТУ БАНКРУТСТВА В УКРАЇНI	127
Соловийов О.В. ВПЛИВ УГОДИ ПРО АСОЦIАЦIЮ З ЄС НА АНТИДИСКРИМIНАЦIЙНЕ ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПIВЕЛЬ УКРАЇНИ (У КОНТЕКСТI IНФРАСТРУКТУРНИХ ПРОЕКТIВ).....	130
Тарнавський Р.В. РЕГIОНАЛЬНI ВЕНЧУРНI IНВЕСТИЦIЙНI ФОНДИ: ОКРЕМI ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО СТАТУСУ	135
 РОЗДIЛ 5	
ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦIАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	138
Кучма О.Л. ЧАС ВИМУШЕНОГО ПРОГУЛУ В ТРУДОВОМУ ПРАВI ТА ЗАГАЛЬНООBOB'ЯЗКОВОМУ ДЕРЖАВНОМУ СОЦIАЛЬНОМУ СТРАХУВАННI	138
Русаль Л.М. ОСОБЛИВОСТI ФIКСАЦIЇ ЮРИДИЧНИХ ФАКТIВ, ЩО ПРИПИНЯЮТЬ IНДИВIДУАЛЬНI ТРУДОВI ПРАВОВIДНОСИНИ	140
 РОЗДIЛ 6	
ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО; ЕКОЛОГIЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО	144
Мак Л.Б. СПIВВIДНОШЕННЯ МАТЕРIАЛЬНИХ ТА ПРОЦЕСУАЛЬНИХ НОРМ ЗЕМЕЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ ...	144
Муравська М.Л. ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ВIД ШКIДЛИВОЇ ДIЇ ВОД В УКРАЇНI ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	148
Устименко В.В., Родюкова Є.К. СУБ'ЄКТИ ПРАВА НАДРОКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНI	151
Чопко Х.І. ОСОБЛИВОСТI ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МОНИТОРИНГУ РОСЛИННОГО СВIТУ	153
Чумаченко І.Є. ЕКОЛОГIЗАЦIЯ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА ОХОРОНОЮ ВОДНИХ ОБ'ЄКТIВ	155
 РОЗДIЛ 7	
АДМIНIСТРАТИВНЕ ПРАВО I ПРОЦЕС; ФIНАНСОВЕ ПРАВО; IНФОРМАЦIЙНЕ ПРАВО	158
Артемєнко І.А. АДМIНIСТРАТИВНI АКТИ ОРГАНIВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ: ПИТАННЯ КЛАСИФIКАЦIЇ ТА СТАДIЇ ПРОЦЕДУРИ ЇХ ПРИЙНЯТТЯ.....	158
Валькова Є.В. ЗАХОДИ АДМIНIСТРАТИВНОГО ПРИМУСУ ЯК МЕТОД АДМIНIСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРI ОХОРОНИ ПРАВА IНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТI	161
Волик В.В. ПРО МАЙНОВУ ОСНОВУ ДIЯЛЬНОСТI СУБ'ЄКТIВ У ГАЛУЗI МIСЬКОГО ТРАНСПОРТУ	164
Воронін Я.Г. ПРИНЦИПИ ДОЗВIЛЬНОЇ ДIЯЛЬНОСТI В НАФТОГАЗОВОМУ КОМПЛЕКСI УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ, ЗМIСТ ТА ПРАВОВЕ ЗАКРIПЛЕННЯ.....	168
Годяк А.І. ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ I НАГЛЯД У ГАЛУЗI ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ	171
Грушкєвич Т.В. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛIННЯ В IНФОРМАЦIЙНIЙ ЕКОЛОГIЧНIЙ СФЕРI.....	174
Дамірчисєв М.І. ОСОБЛИВОСТI СУБ'ЄКТНОГО СКЛАДУ ВIДНОСИН З РЕГУЛЮВАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ДIЯЛЬНОСТI.....	177
Денисенко Г.В. ФУНКЦIОНАЛЬНI ЗАСАДИ ДIЯЛЬНОСТI ЛIНГВIСТА ЯК СПЕЦIАЛIСТА ТА КОНСУЛЬТАНТА В ПРАВОНАСТОСОВНОМУ ПРОЦЕСI УКРАЇНИ	179
Зозуля І.В. ДЕЯКI ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО КОНЦЕПЦIЇ ПЕРШОЧЕРГОВИХ ЗАХОДIВ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МIНIСТЕРСТВА ВНУТРИШНIХ СПРАВ УКРАЇНИ	182
Іваненко Д.Д. ОРГАНIЗАЦIЙНО-ПРАВОВI ЗАСАДИ ДIЯЛЬНОСТI ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРАТОРА ПРАВ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО В УКРАЇНI ТА НIМЕЧЧИНИ: ПОРIВНЯЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА	186